

L'IMPERI ROMÀ

1. Els orígens de Roma

- Al II mil·lenni a.C., la península Itàlica era habitada per diversos pobles (llatins, etruscs, grecs...).
 - Els **llatins** s'agruparen en una zona estratègica, al mont Palatí i al voltant del riu Tiber, i hi fundaren la ciutat de Roma. Els primers romans vivien de l'agricultura i la ramaderia, però la ciutat es va convertir aviat en un gran **enclau comercial**.
 - En aquests primers temps Roma era una **monarquia**, i el rei tenia tots els poders i governava amb l'ajuda d'un Senat compost per patricis.
Hi va haver set reis, quatre eren llatins i tres, etruscs. Aquests darrers engrandiren la ciutat i la dotaren d'**infraestructures**.
 - Quant a la religió, els primers romans retien culte a les forces de la natura.
-

2. La Roma republicana

- A l'any 509 una revolta va destituir la monarquia i proclamà la República romana.
 - A Roma, des d'antic, hi havia dos grups socials: els **patricis** i els **plebeus**, però només els primers tenien drets polítics.
Els plebeus lluitaren per equiparar els seus drets amb els patricis, i aconseguiren:
 - Un representant, el **Tribú de la plebs**.
 - La **Llei de les Dotze Taules**, una compilació de lleis.
 - Tres institucions governaven la República:
 - **Comicis** o assemblees de ciutadans.
 - **Magistrats**, càrrecs que governaven la ciutat.
 - **Senat**, ratificava les lleis i intervenia en finances.
 - Per poder ser elegit magistrat o senador calia tenir fortuna pròpia. Així, la República era una **oligarquia** més que no pas una democràcia.
-

3. Roma, a la conquesta del Mediterrani

- Entre el segle VI a.C. i el II d.C., Roma va conquerir amplis territoris al voltant del Mediterrani i formà un gran **Imperi**.
L'augment de les seves **riqueses** i un nombrós **exèrcit** facilitaren aquestes conquestes.
- Amb l'expansió, la República entrà en crisi, i al segle I a.C. se succeïren conflictes socials i polítics:
 - Els **conflictes socials** van sorgir per les desigualtats entre els pocs que es van enriquir amb les guerres i els pagesos que s'arruïnaren i es van quedar sense terres.
 - Les **guerres civils** enfrontaren els caps militars que volien governar. Finalment Juli Cèsar va ser nomenat dictador i va assumir els màxims poders.

4. L'Imperi Romà

- L'any 27 a.C. s'inaugurà l'Imperi com a nou sistema de govern. **Octavi August**, que va ser nomenat pel Senat, va ser el primer emperador de Roma, i concentrava tots els poders civils i militars en la seva persona. Les **antigues institucions** republicanes continuaren existint, però no tenien gens de poder real.
 - Els territoris de l'Imperi es **romanitzaren** i s'organitzaren en províncies, amb un governador al capdavant.
 - Al llarg dels segles I i II l'Imperi va assolir la màxima expansió i prosperitat: és l'època coneguda com a **pax romana**.
 - L'any 212 d.C. tots els habitants de l'Imperi van ser reconeguts ciutadans romans.
-

5. Una societat urbana

- Roma fundà nombroses **ciutats**; totes amb una organització, edificis i infraestructures semblants. Eren el lloc de residència de les autoritats i de l'administració, i s'hi desenvolupaven moltes activitats artesanies i comercials. També contribuïren en gran mesura a la romanització.
 - Els habitants de l'Imperi estaven dividits en diversos **grups socials** amb drets diferents. Es classificaven entre homes lliures i esclaus, i els primers podien ser considerats ciutadans o no. Els homes lliures es diferenciaven per la seva riquesa i seva posició social entre: lliberts, plebs, nobilitas i senadors.
-

6. La prosperitat agrícola i comercial

- Es va desenvolupar una pròspera agricultura i s'hi introduïren **avenços**: arada romana, molins de gra, premses d'oli i vi, i nous sistemes de regadiu. L'explotació agrícola es feia en:
 - **Colònies agrícoles**, propietat de petits pagesos que les treballaven per subsistir.
 - **Vil·les**, latifundis en mans de rics i poderosos romans treballats per esclaus.
 - Les relacions comercials entre els diferents llocs de l'Imperi Romà eren molt fluides i es feien essencialment per **mar**. També es van construir extenses **calçades** que unien Roma amb les províncies. L'ús d'una **única moneda** facilità els intercanvis dintre de l'Imperi.
-

7. La crisi de l'Imperi Romà

- A partir del segle III, l'Imperi Romà entrà en **crisi** per un seguit de causes: atacs dels bàrbars, afebliment de l'autoritat imperial, revoltes militars, dificultats econòmiques, etc.

L'any 395, **Teodosi** intentà fer front a la crisi dividint l'Imperi en dos: **Orient** i **Occident**.

A principi del segle V els **bàrbars** van envair l'Imperi, i l'any 476 deposaren el darrer emperador d'Occident.

- Mentre s'esdevenia tot això, el **cristianisme** passà per diferents situacions fins que es convertí en religió oficial el 380 d.C.
